

I.K. Rokas, C. Constantinescu SCA

Rokas (Bucharest)

I.K. Rokas, C. Constantinescu SCA

71 Eroii Sanitari Str., Bucharest, Romania

Tel: (+40 21) 4117405, 4104115; fax: (+40 21) 4118293

E-mail: bucharest@rokas.com

www.rokas.com

- *Pornind de la principiul ca operatiunile de creditare de consum presupun relatii contractuale comerciale incheiate intre un consumator si creditor, apare intrebarea fireasca pana unde merge protejarea consumatorului si posibilitatea de negociere a acestuia vis – a vis de costurile aferente unui de credit de consum.*

- *Mai permite OUG 50/2010 creditorului sa faca o diferentiere a costurilor, respectiv a produselor financiare oferite? Costurile unui credit reflecta realitatea sau OG 50/2010 impune practic creditorului majorarea acestora pentru a putea acoperi riscul neacordarii unui credit risc transferat in sarcina creditorului?*

I.K. Rokas, C. Constantinescu SCA

In lumina OUG 50/2010 creditorul, pentru creditul acordat, poate solicita consumatorului urmatoarele categorii de costuri:

1. comision de analiza dosar – *perceput pentru analiza documentatiei unui consumator in vederea luarii deciziei de acordare sau nu a creditului de catre creditor. Acest comision trebuie sa fie stabilit in suma fixa, aceeași suma fiind perceputa tuturor consumatorilor cu același tip de credit.*

- *Prin aceasta prevedere impusa de OUG 50/2010 riscul costurilor aferente acordarii sau nu a creditului a fost transferat exclusiv la creditor intrucat in cazul in care creditorul considera ca un consumator nu se incadreaza in conditiile de creditare si decide respingerea acestuia, ii este interzis sa perceapa comisionul de analiza dosar.*

Art. 19 din OUG 50/2010 prevede expres “Se interzice perceperea unui comision de analiza dosar in cazul in care creditul nu se acorda.”

- *Astfel, comisionul de analiza a unui dosar de creditare nu va reflecta niciodata costurile efective ale creditorului cu analiza unui dosar de credit ci intotdeauna va reprezenta cel puțin o medie a costurilor efectuate pentru analiza tuturor dosarelor de creditare admise sau respinse. O parte din costul cu analiza unui dosar respins de creditare va fi suportat in final de consumatorul care va beneficia de credit.*

- *O alta intrebare vis a vis de comisionul de analiza dosar: poate creditorul sa stabileasca orice valoare atata vreme cat respecta dispozitia de “suma fixa, aceeași suma fiind perceputa tuturor consumatorilor cu același tip de credit”? sau poate solicita un cost vadit disproportionat cu aceasta cheltuiala?*

- *OUG 50/2010 nu stabileste alt tip de limitare, dar prin insasi denumirea acestui comision, s-a lasat sa se inteleaga ca acesta trebuie sa reflecte cheltuiala justificata a creditorului cu analiza unui dosar de creditare.*

- *In opinia noastra, legislatia actuala nu prevede limitare valorii in sine iar autoritatile de control nu au baza legala de a sanctiona un eventual comportament abuziv din partea creditorilor pe acest aspect, concurenta fiind singura in masura sa stabileasca limitele in acesta privinta.*

2. comision de administrare credit / comision de administrare cont curent – *perceput pentru monitorizarea / inregistrarea / efectuarea de operatiuni de catre creditor in scopul utilizarii / rambursarii creditului acordat consumatorului.*

- *Acest comision poate fi solicitat de catre creditor in suma fixa sau procentual. In cazul in care acest comision este calculat procentual, acesta trebuie aplicat la soldul curent al creditului.*

- *Legiuitorul a stabilit cu mai multa precizie decat in cazul comisionului de analiza dosar functia comisionului de administrare credit. Observam astfel ca aplicabilitatea comisionului de administrare poate fi verificata de catre autoritatea de control, aceasta avand posibilitatea sanctionarii creditorului in cazul in care constata ca este vadit disproportionat cu cheltuiala efectiva efectuata de catre creditor pentru operatiunile de monitorizare/ inregistrare in scopul utilizarii / rambursarii creditului consumatorului.*

- *Intrebare: daca un creditor opteaza pentru calculul fix al acestui comision iar in urma verificarilor autoritatea de control constata ca un comision de administrare reflecta costuri mai mari decat operatiunile mai sus enumerate poate sanctiona creditorul interpretand in sensul ca s-au inclus in acest comision si operatiuni care nu se circumscriu in cele enumerate in definitia comisionului? O astfel de interpretare ar fi nejustificata in opinia noastra si discriminatorie fata de un creditor care ar opta pentru un calcul procentual al aceluiasi comision, intrucat singura restrictie in opinia noastra in cazul calculului procentual este aplicarea acestuia la soldul curent al creditului nu si la procentul efectiv, astfel incat relevanta definirii operatiunilor pentru care este perceput acest comision este diminuuata.*

I.K. Rokas, C. Constantinescu SCA

- 3. compensatie in cazul rambursarilor anticipate** - consumatorul are dreptul sa se libereze in orice moment in tot sau in parte de obligatiile sale care decurg dintr-un contract de credit. In acest caz, consumatorul are dreptul la o reducere a costului total al creditului, aceasta reducere constand in dobanda si costurile aferente perioadei dintre data rambursarii anticipate si data prevazuta pentru incetarea contractului de credit.
- Cu alte cuvinte, in momentul in care consumatorul a solicitat o rambursare anticipata partiala sau totala, acesta are dreptul sa beneficieze de eliminarea tuturor costurilor care i s-ar fi convenit creditorului pentru folosirea de catre consumator a sumei de bani pe care a decis sa o restituie anticipat.
 - In directa corespondenta cu acest drept al consumatorului, creditorul este indreptatit sa beneficieze de o compensatie care trebuie sa fie "echitabila si justificata in mod obiectiv pentru eventualele costuri legate direct de rambursarea anticipata a creditului cu conditia ca rambursarea anticipata sa intervina intr-o perioada in care rata dobanzii aferente creditului este fixa."
 - Creditorul nu este indreptatit la compensatie conform OUG 50/2010 in urmatoarele cazuri: i) rambursarea a fost realizata ca urmare a executarii unui contract de asigurare care are drept scop asigurarea riscului de neplata; ii) contractul de credit este acordat sub forma "descoperitului de cont"; iii) rambursarea anticipata intervine intr-o perioada in care rata dobanzii aferente creditului nu este fixa.
 - Astfel, legiuitorul a intentionat transferarea riscului rambursarii anticipate in proportie foarte mare la creditor prin inserarea acestor restrictii. Compensatia pe care creditorul o poate solicita, chiar si numai in cazurile in care in care rata dobanzii aferente creditului este fixa este de maxim 1% din valoarea creditului rambursat anticipat daca perioada de timp dintre rambursarea anticipata si data convenita pentru incetarea contractului de credit este mai mare de un an si maxim 0,5% din valoare creditului rambursat anticipat, daca perioada de timp dintre rambursarea anticipata si data convenita pentru incetarea contractului de credit nu este mai mare de un an.
 - Metoda de calcul a compensatiei convenite este lasata la latitudinea creditorului cu conditia ca aceasta metoda de calcul sa fie clara si usor verificabila fiindu-i adusa la cunostinta consumatorului inca din stadiul precontractual. Orice compensatie nu poate depasi cuantumul dobanzii pe care consumatorului ar fi platit-o in perioada dintre rambursarea anticipata si data convenita pentru incetarea contractului de credit.
 - Fata de cele de mai sus, observam ca legiuitorul a dorit incurajarea consumatorului de a rambursa anticipat creditele, riscul de pierdere a profitului datorat rambursarii anticipate a creditului fiind absorbit de catre creditor.

- 4. costuri aferente asigurarilor** – aceste costuri pot fi solicitate de creditor pentru asigurarile ce constituie garantii ale contractului de credit.
- 5. dobanda penalizatoare** - potrivit art. 38 alin. 2 din OG nr. 50/2010 “Dobanda penalizatoare se calculeaza pe baza de procent fix si se aplica la sumele restante in conformitate cu prevederile contractului de credit, cu exceptia sumelor provenite din calculul dobanzii” bancile sunt obligate sa aplice dobanda penalizatoare doar la creditul principal si la alte comisioane, nemaivand voie sa aplice dobanda penalizatoare la dobanda curenta aferenta ratei lunare restante.
 - Prin limitarea sferei de aplicare a dobanzii penalizatoare, consumatorul nu este insa intotdeauna protejat de alte costuri constand in comisioane intrucat dobanda penalizatoare se va aplica creditului principal cat si comisiunelor, exceptie de la baza de calcul facand doar dobanda curenta. Daca un client a contractat un credit cu o dobanda mica dar are comisioane mari, el va fi dezavantajat in situatia in care ajunge restantier (rata dobanzii penalizatoare se va aplica creditului principal si comisiunelor), fata de un client restantier care suporta acelasi nivel de cost, dar format doar din dobanda, banca avand obligatia de a excepta din baza de calcul a dobanzii penalizatoare dobanda curenta aferenta creditului.
 - In al doilea rand este din ce in ce mai dificila constrangerea si motivarea consumatorului de a achita creditul la termen si de a asigura echilibrul pe piata financiar – bancara prin obligarea creditorilor de a aplica o dobanda penalizatoare in procent fix, intrucat in cazul in care dobanda curenta este variabila, aplicarea unei dobanzi penalizatoare fixe ar putea determina consumatorul sa prefere plata dobanzii penalizatoare.

6. **alte costuri percepute de terti** – in aceasta categorie practica mentioneaza comisionul de retragere numerar la ATM percept de catre un tert, respectiv proprietarul ATM-ului.
- OUG 50/2010 nu reglementeaza expres acesta situatie intrucat art. 35 lit. d “se interzice perceperea unui comision de retragere pentru sumele trase din credit” ar putea fi interpretat tocmai ca o interzicere a acestui comision.
7. **comision unic** pentru servicii prestate la cererea consumatorilor - acest comision poate fi solicitat de catre creditor doar pentru servicii solicitate expres de catre consumator cum ar fi copii suplimentare de pe contract, extrase de cont etc., documente ce nu intra in obligatiile creditorului de a le furniza gratuit conform OUG 50/2010 (exemplu: documentul ce atesta incheierea relatiilor contractuale dintre creditor si debitor ce trebuie oferit gratuit consumatorului).
- Intrebarea insa este urmatoarea: de ce este obligat creditorul sa stabileasca de la inceput un comision unic? Nu ar fi echitabil pentru consumator ca un creditor sa perceapa doar costurile efective suportate, costuri ce vor fi calculate in momentul solicitarii serviciului de catre consumator?
 - Este in avantajul clientului stabilirea de la inceputul relatiei contractuale a unui astfel de comision unic? In opinia noastra nu, intrucat creditorii sunt nevoiti sa stabileasca un comision unic mai ridicat, pentru a-si acoperi costurile survenite din solicitarile mai costisitoare ale altor clienti.